

4. IKASGAIA: ESPAINIAR KONSITTUZIO HISTORIA

9 Konstituzio eta **4 erreforma proiektuak:**

- Baionako Estatua (1808)
- Cádizko Konstituzioa (1812)
- Errege Estatua (1834)
- 1837ko Konstituzioa
- 1845ko Konstituzioa:
 - .1852ko Konstituzio Proiektua
 - .1854-6ko Konstituzio Proiektua
- 1869ko Konstituzioa
 - .1873ko Proiektua
- 1876ko Konstituzioa
- 1931ko Konstituzioa
 - . Frankismoaren 7 oinarritzko legeak
 - . 1977ko Eraldaketa Politikorako Legea
- 1978ko Konstituzioa

Espainiako Konstituzio historiaren aldiak:

1. Konstituzionalismoaren sorrera (1808-1833)
2. Liberalismoaren hasiera (1834-1843)
3. Alde isabeldarra (1843-1868)
4. Seiurteko iraultzailea (1868-1874)
5. Berrezarpenaren sistema politikoa, eta Primo de Riveraren diktadura (1875-1930)
6. Espainiako II. Errepublika (1931-1939)
7. Diktadura frankistaren araubide politikoa (1939-1975)
8. Demokraziarako trantsizioa eta prozesu konstituziogilea (1976-)

4. IKASGAIA: ESPAINIAR KONSTITUZIO HISTORIA

Espaniako konstituzio historiaren ezaugarriak:

1. Konstituzio kontserbadoreek konstituzio liberaleen aurrean nagusitzen dira
2. Banatutako Subiranotasuna vs. Nazio subiranotasuna
3. Sistema politikoaren hauteskunde oinarri ahula
4. Gobernu era monarkikoa
5. Espainiar Parlamentuaren bi ganbaren egitura
6. Estatuaren administrazioan klientelismo politikoa
7. Botere judizialaren ahultasuna
8. Askatasun eta eskubideen berme ahula
9. Konstituzio liberalak zurrinak eta konstituzio kontserbadoreak malguak
10. Zentralizazio formala eta ondoko nazionalismoaren agerpena

4. IKASGAIA: ESPAINIAR KONSTITUZIO HISTORIA

A) Aintzin Erregimenetik Estatu liberalerako trantsizioa (1808-1833)

- **Baionako 1808ko Estatutua:** José Bonapartek egiletsitako agiria
- **Cádizko 1812ko Konstituzioa:** Erregimen liberala ezartzeko lehenengo ahalegina
- Fernando VII (1814): Absolutismoa vs. Liberalismoa

B) Aldi isabeldarra (1834-1868)

- **1834ko Errege Estatutua (1834):** Absolutismo eta liberalismoaren arteko zubia
- **1837ko Konstituzioa:** testu nahiko progresista
- I. Guda Karlista (Isabel II Fernando VIIren oinordekoa: Absolutista/karlistak vs. Liberal/isabeldarrak)
- Aldi isabeldarra (1843-1868): Liberalen arteko banaketa: **Moderantismoa** vs. Progresismoa.
- **1845eko Konstituzioa:** Liberalismo doktrinarioa
- Konstituzio berrien saiaketak: (Bravo Murillo 1852) eta 1854-6ko Konstituzio proiektua (1869ko Konstituzioaren aurrekaria)

4. IKASGAIA: ESPAINIAR KONSTITUZIO HISTORIA

C) SEIURTEKO IRAULTZAILEA (1868-1874)

- **IRAULTZA** liberala (1868) eta seiurteko demokratikoa
- **1869ko Konstituzioa**: Estatu Liberal Demokratikoaren saiaketa
- I Errepublika: 1873ko Konstituzio Federalaren Proiektua
- II. Guda Karlista

D) BERREZARPENA (1875-1931)

- **Borboien Monarkiaren berrezarpena** (Alfonso XII)
- Alderdi Kontserbadore (Cánovas) eta Alderdi Liberalaren (Sagasta) botere txandaketa
- **1876ko Konstituzioa**: liberal-kontserbadore eta alderdi politikoen “turnismo” edo “txandatzea”
- Azken kolonien galera; periferiako nazionalismoen agerpena eta sozialismo eta anarkosindikalismoaren hedapena
- Hiru fase: 1. Alfonso XII. erregetza (1876-1885); 2. Mª Cristina de Austria erreginaordealdia (1886-1901); c) Alfonso XIII. erregetza (1902-1923)
- Primo de Riveraren diktadura (1923-1929) eta 1876ko Konstituzioaren erreformaren proposamena

4. IKASGAIA: ESPAINIAR KONSTITUZIO HISTORIA

1931ko ERREPUBLIKA DEMOKRATIKOA

- **Testuingurua:**
 - Berrezarpenaren sistema politikoaren gainbeherakada eta Primo de Rivera diktadorearen dimisioa
 - Biurteko Eraldatzailea (1931-1933) gobernu errepublikanoa eta sozialista; Biurteko beltza (1933-1935) Eskuineko Errepublikanoak eta Confederación Española de Derechas Autónomas; Frente Popularra eta Guda zibila (1935-1939)
 - Weimar Errepublikako Konstituzioaren eragina (alor sozialean) eta Austriako Konstituzioa (jurisdikzio konstituzionalean)

4. IKASGAIA: ESPAINIAR KONSTITUZIO HISTORIA

1931ko ERREPUBLIKA DEMOKRATIKOA

- **Errepublikako sistema konstituzionalaren ezaugarriak:**
 - Herri subiranotasunaren printzipioa (Erreferendum legegilea eta Herri ekimen legegilea barne)
 - Konstituzioaren balio araukorra eta nagusitasun materiala
 - Konstituzioaren nagusitasun formala beste legeen aurrean
 - Estatu Integrala: Erregio eta Munizipioen autonomian oinarrituta
 - Eskubideak eta bermeak (indibidualak eta politikoak + eta eskubide ekonomikoak, sozialak eta kulturalak)
 - Erlijioaren gatazka: Estatuak ez du erlijiorik
 - Konstituzio Bermeen Auzitegia, organu konstituzional bezala

4. IKASGAIA: ESPAINIAR KONSTITUZIO HISTORIA

SISTEMA POLITIKO FRANKISTA

- **Sistema politiko frankistaren ezaugarriak:**
 - Sistema diktatorial-faszista eta agintekeria pertsonala
 - Ez dago Konstituzioa (Oinarrizko Legeak)
 - Oinarrizko Eskubideen eta Botere banaketaren ukapena
 - Botere batuketa eta Demokrazia organikoa
 - Alderdi bakarra

4. IKASGAIA: ESPAINIAR KONSTITUZIO HISTORIA

TRANSIZIO DEMOKRATIKOA:

- **Transizio politikoaren testuingurua:**
 - Francoren heriotza (1975): Hiru bide: jarraipena, erreforma ala haustura
 - Juan Carlos I Espainako Erregea izendatua: Jarraipen eta hasturaren aldeko jarraitzaileen arteko tentsioak
 - ERREFORMA POLITIKORAKO LEGEA: (Gorte frankistek onetsitako zubi-araua)
 - 1977ko hauteskunde legislatiboak de 1977; 1978ko Konstituzioa
- **Prozesu Konstituziogilearen ezaugarriak:**
 - Asanblada Legegileak, funtzio konstituziogilea du
 - Alderdien arteko bat etortzea.
 - Nazio gaiaren inguruan tentsioa: Estatuaren lurraldearen antolaketa
 - Askatasun eta eskubideen gaietan aurrepausu nabarmenak (Moncloa-ko paktuak)